

Lietuvos orientavimosi sporto federacija

Orientavimosi bėgte varžybų taisyklės

Ši taisyklių redakcija įsigalioja nuo 2020 m. lapkričio 18 d.

Turinys

1. SAŲOKOS IR APIBRĖŽIMAI	3
2. BENDROSIOS NUOSTATOS	4
3. VARŽYBŲ ORGANIZATORIAI, TEISĖJAI, IŠLAIDOS	5
4. VARŽYBŲ NUOSTATAI IR BIULETENIS.....	6
5. LOSF ORGANIZUOJAMOS VARŽYBOS.....	8
6. AMŽIAUS GRUPĖS.....	9
7. VARŽYBŲ DALYVIAI	10
8. PARAIŠKOS	11
9. STARTO TVARKA IR STARTO PROTOKOLAI	11
10. ŽEMĖLAPIAI, TRASŲ IR PAPILDOMOS INFORMACIJOS ŽYMĖJIMAS	13
11. VARŽYBŲ VIETOVĖ, UŽDAROS VIETOVĖS	15
12. TRASŲ PLANAVIMAS	15
13. DRAUDŽIAMOS TERITORIJOS IR ATKARPOS	18
14. KONTROLINIŲ PUNKTŲ LEGENDOS (APRAŠYMAI)	19
15. KONTROLINIO PUNKTO ĮRENGIMAS.....	20
16. PASIŽYMĖJIMO SISTEMOS	21
17. KONTROLINIS LAIKAS	21
18. STARTAS.....	22
19. FINIŠAS	23
20. REZULTATŲ NUSTATYMAS	24
21. VARŽYBŲ DALYVIŲ PAREIGOS, APRANGA IR TECHNINĖS PRIEMONĖS.....	25
22. APDOVANOJIMAI	26
23. SKUNDAI, PROTESTAI	26
24. ŽIURI.....	27
25. VARŽYBŲ PATARĖJAS	28

Orientavimosi sporto varžybos yra vykdomos keturiuose atskirose disciplinose: orientavimasis bėgte, orientavimasis slidėmis, orientavimasis dviračiais, orientavimasis takais. Šios taisyklės yra skirtos **orientavimosi bėgte** disciplinai.

1. SAŲOKOS IR APIBRĖŽIMAI

1.1 Orientavimasis bėgte (toliau OS) – orientavimosi sporto disciplina, kai sportininkas, savarankiškai pasirinkdamas kelią, žemėlapiu ir kompasu pagalba per trumpiausią arba nurodytą laiką turi įveikti trasą, kuri dar iki starto pradžios jam buvo nežinoma, vietovėje rasdamas žemėlapyje pažymėtus taškus (kontrolinius punktus).

1.2 Šiose taisyklėse naudojamų sąvokų trumpinimai:

- OS – orientavimosi sportas, šiose taisyklėse - orientavimasis bėgte
- LOSF – Lietuvos orientavimosi sporto federacija
- IOF – Tarptautinė orientavimosi sporto federacija
- LČ – Lietuvos čempionatas
- KP – kontrolinis punktas

1.3 Orientavimosi varžybos skirstomos:

pagal vykdymo laiką:

- dieninės varžybos (vykdomos šviesiu paros metu);
- naktinės varžybos (vykdomos tamsiu paros metu);

pagal rezultatų įskaitos tipą:

- asmeninės, kai dalyviai varžosi tik asmeniškai;
- asmeninės-komandinės, kai komandos rezultatui sumuojami atskirų jos narių rezultatai;
- komandinės, kai varžomasi estafetėse;
- daugiadienės (daugiaetapės), kai dalyvio užimta vieta nustatoma pagal kelių startų rezultatų sumą;
- atrankos (kvalifikacines) varžybas, kuriose dalyviai varžosi vienoje ar keliose trasose dėl patekimo į finalines varžybas;

pagal trasos įveikimo tvarką:

- nurodyta tvarka (nurodytas KP eiliškumas yra privalomas);
- laisvai pasirinkta tvarka (dalyvis gali rinktis KP radimo eiliškumą);

pagal trasų ilgį ir jų įveikimo laiką:

- sprintas;
- vidutinė trasa;
- ilga trasa;
- labai ilga trasa.

2. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 2.1 Lietuvos orientavimosi sporto federacijos (LOSF) pripažintos Orientavimosi bėgte varžybų taisyklės (šios Taisyklės) atitinka Tarptautinės orientavimosi sporto federacijos (International Orienteering Federation, toliau - IOF) taisykles.
- 2.2 Vykdamt LOSF kalendoriuje numatytas varžybas turi būti laikomasi Tarptautinės orientavimosi sporto federacijos nustatytų specialiųjų taisyklių bei normų: IOF antidopingo taisyklės (IOF Anti-Doping Rules), tarptautiniai reikalavimai OS žemėlapiams (International Specification for Orienteering Maps), tarptautiniai reikalavimai OS sprinto žemėlapiams (International Specification for Sprint Orienteering Maps), trasų planavimo principai (Principles for Course Planing), IOF nustatyti KP legendų standartai (IOF Control Descriptions).
- 2.3 Nuo šių Taisyklių įsigaliojimo datos, visos Lietuvoje vykdomos OS varžybos, kurios yra įtrauktos į LOSF varžybų kalendorių, yra vykdomos vadovaujantis šiomis taisyklėmis. Kitų OS bėgte renginių organizatoriai taip pat vadovaujasi šiomis taisyklėmis, bet gali numatyti išimtis, apie kurias turi būti pranešama varžybų nuostatuose.
- 2.4 Kiti papildomi nuostatai, pavyzdžiui LOSF Lietuvos čempionatų nuostatai, gali numatyti papildomus reikalavimus, tačiau negali būti numatomi mažesni negu šiomis Taisyklėmis numatomi reikalavimai. Nukrypimai nuo šių Taisyklių turi būti pagrįsti ir pateikiami varžybų nuostatuose.
- 2.5 Vykdamt į IOF kalendorių įtrauktas tarptautines varžybas Lietuvos Respublikos teritorijoje (įskaitant Pasaulinio reitingo varžybas (WRE)) taip pat laikomasi papildomų nuostatų, aprašytų IOF leidinyje "Competition rules for IOF Foot Orienteering events".
- 2.6 OS varžybų sezonas vyksta pagal iš anksto patvirtintą LOSF varžybų kalendorių einamiesiems metams. Visi sportiniai renginiai, vykstantys sportinės konkurencijos pagrindu, turi būti įtraukiami į LOSF kalendorių. Šis reikalavimas netaikomas masinėms miestų varžyboms, treniruotėms, rekreacinio pobūdžio renginiams ir kt.
- 2.7 Skirtingai interpretuojant kurį nors šių taisyklių punktą, varžybų dalyviai, organizatoriai ir žiuri turi vadovautis kilnios sportinės kovos principais.
- 2.8 Taisyklių ir visų apribojimų turi laikytis visi varžybų dalyviai, komandų atstovai, varžybų organizatoriai ir varžybų žiūrovai.

3. VARŽYBŲ ORGANIZATORIAI, TEISĖJAI, IŠLAIDOS

- 3.1 Varžybu organizatoriai - valstybinė ar visuomeninė organizacija (federacija, orientavimosi sporto klubas, sporto mokykla, kt.), rengianti orientavimosi sporto varžybas.
- 3.2 Varžybu organizatoriai gali vykdyti varžybas savo pajėgomis arba gali sudaryti sutartį su kita organizacija (ar asmenimis) - varžybu vykdytojais. Sutartyje numatoma varžybu programa, atsakingi asmenys ir kiti svarbūs klausimai.
- 3.3 Varžybu vykdytojas iš dalyvių gali rinkti starto mokesį, nurodytą varžybu nuostatuose. Varžybu vykdytojai turi teisę neleisti startuoti dalyviams ar komandoms, nesumokėjusiems mokesčių ir nesutarusiems su vykdytojais dėl apmokėjimo. Vėluojančios paraiškos gali būti apmokestintos papildomu mokesčiu. Tai turi būti nurodyta varžybu nuostatuose.
- 3.4 Varžybu organizatoriai privalo:
- patvirtinti varžybu nuostatus;
  - kontroliuoti pasiruošimo bei varžybu vykdymo eigą.
  - paskirti varžybu žiuri.
- 3.5 Varžybu vykdytojai privalo:
- patvirtinti varžybu direktorių, vyr. teisėją, sekretorių ir trasų tarnybos vadovą
  - aprūpinti dalyvius tinkamo lygio sportiniais žemėlapiais;
  - sukomplektuoti teisėjų brigadas;
  - suderinti starto, finišo, varžybu centro, transporto parkavimo, varžybu vykdymo vietas su vietine valdžia, žemės ir miško savininkais, medžiotojų būreliais;
  - užtikrinti medicininį varžybu dalyvių aptarnavimą;
  - teikti organizatoriaus paskirtam varžybu patarėjui informaciją apie ruošimosi varžyboms eigą.
- 3.6 Varžybu direktorius vadovauja varžyboms ir yra atsakingas už sklandų varžybu organizavimą bei atstovauja varžybu vykdytojui bendraujant su institucijomis.
- 3.7 Vyriausiasis teisėjas yra atsakingas už varžybu sportinius aspektus, įskaitant trasų, žemėlapių kokybę, starto protokolų parengimą, varžybu programos laikymąsi, šių Taisyklių laikymąsi varžybu metu.
- 3.8 Vyriausiasis sekretorius yra atsakingas už paraiškų teikimą (registraciją) į varžybas bei techninį varžybu aptarnavimą (pasižymėjimo sistemos tinkamą veikimą, rezultatų paskelbimą).

- 3.9 Trasų tarnybos viršininkas yra atsakingas už trasų paruošimą bei kontrolinių punktų įrengimą varžybų metu. Jis yra atskaitingas vyr. teisėjui.
- 3.10 Varžybų organizatoriai, vykdytojai ir teisėjai negali teikti dalyviams jokios papildomos informacijos, išskyrus pateiktą oficialiai, ir nesuteikti jokios pagalbos, išskyrus medicininę.
- 3.11 Varžybas aptarnaujantis medicinos personalas turi suteikti pirmąją medicinos pagalbą, o esant reikalui, transportuoti susižeidusį (susirgusį) asmenį į medicinos įstaigą.
- 3.12 Jei vykimas į varžybų vietas yra vykdomas organizatoriaus transportu, šios kelionės išlaidos gali būti įtrauktos į dalyvavimo mokesčių arba imamos papildomai. Varžybų vykdytojas iš į varžybas atvykstančių dalyvių turi teisę rinkti rinkliavą už transporto priemonės stovėjimą, tam paruoštoje vietoje, varžybų metu. Tokia informacija privalo būti nurodyta iš anksto.
- 3.13 LOSF skiria varžybų patarėją prižiūrėti LOSF organizuojamų arba į Pasaulinio reitingo (WRE) sąrašą įtrauktų varžybų vykdymą.
- 3.14 Jei varžybos (ar jų dalis) turi būti atšauktos dėl nuo organizatoriaus nepriklausančių priežasčių (pvz. oro sąlygų, esminių pakeitimų vietovėje ir pan.), organizatorius gali negražinti proporcingos dalyvavimo mokesčio dalies, kad galėtų padengti turėtas išlaidas.

4. VARŽYBŲ NUOSTATAI IR BIULETENIS

- 4.1 Varžybų datą ir programą nustato varžybų organizatorius, suderinęs su varžybų vykdytojais.
- 4.2 Varžybų nuostatai, informaciniai biuleteniai ir šios Taisyklės yra pagrindiniai dokumentai, kuriais vadovaujasi varžybų organizatoriai, vykdytojai ir dalyviai.
- 4.3 Varžybų nuostatai ir informaciniai biuleteniai yra skelbiami varžybų organizatoriaus arba registracijos į varžybas tinklalapyje. Varžybų nuostatai privalo būti paskelbti ne vėliau nei du mėnesiai iki varžybų pradžios. Biuletenis Nr. 1 turi būti paskelbtas ne vėliau kaip likus mėnesiui iki registracijos į varžybas pabaigos. Biuletenis Nr. 2 turi būti paskelbtas ne vėliau kaip savaitė iki registracijos į varžybas pabaigos. Esant pasikeitimams po registracijos į varžybas pabaigos, gali būti leidžiama ir daugiau biuletenių. Paskutinis varžybų biuletenis turi būti pateikiamas ir iškabinamas varžybų centre.
- 4.4 Nuostatuose pateikiama ši informacija:
  - varžybų organizatoriai ir vykdytojai;
  - varžybų vykdymo data, vieta;
  - varžybų rūšis;

- dalyvių amžiaus grupės ir apribojimai, komandos sudėtis, atrankos sistema, kitų amžiaus grupių sportininkų dalyvavimas estafečių varžybose;
  - pasižymėjimo priemonės;
  - paraiškų pateikimo (išankstinio registravimosi) tvarka ir laikas;
  - varžybų dalyvių starto mokestis, mokamos varžybų dalyviams siūlomos arba privalomos paslaugos, mokėjimo būdai ir terminai;
  - atsakingo asmens kontaktai, kuriais galima kreiptis dėl informacijos.
- 4.5 Teisę pakeisti ar papildyti nuostatus turi tik varžybų organizatoriai ne vėliau kaip dvi savaitės iki varžybų pradžios, apie tai pranešdami viešai.
- 4.6 Biuletenyje Nr. 1 pateikiama ši informacija:
- varžybų organizatoriai ir vykdytojai;
  - varžybų direktoriaus, vyr. teisėjo, vyr. sekretoriaus, trasų tarnybos vadovo bei varžybų patarėjo pavardės;
  - varžybų vykdymo data, vieta;
  - varžybų centro vieta, registracijos varžybų centre pradžia;
  - varžybų rūšis;
  - dalyvių amžiaus grupės ir apribojimai, komandos sudėtis, atrankos sistema, kitų amžiaus grupių sportininkų dalyvavimas estafečių varžybose;
  - varžybų programa, varžybų starto pradžios laikas;
  - žemėlapiu mastelis, horizontalių laiptas, sudarymo metai, autorius, vietovės aprašymas;
  - planuojami nugalėtojų laikai atskirose amžiaus grupėse arba atskirame estafetės etape;
  - pasižymėjimo priemonės;
  - paraiškų pateikimo (išankstinio registravimosi) tvarka ir laikas;
  - varžybų dalyvių starto mokestis, mokamos varžybų dalyviams siūlomos arba privalomos paslaugos, mokėjimo būdai ir terminai;
  - apdovanojimai;
  - informacija apie asmens duomenų apsaugą;
  - atsakingo asmens kontaktai, kuriais galima kreiptis dėl informacijos.

- 4.7 Biuletenyje Nr. 2 pateikiama papildoma informacija:
- trasų parametrai, numatomas pakilimas;
  - varžybų starto pradžios laikas, starto procedūros aprašymas;
  - kontrolinis laikas;
  - žemėlapių mastelis, horizontalių laiptas, sudarymo metai, autorius, vietovės aprašymas;
  - žemėlapių pavyzdys, žemėlapių formatai, žemėlapių ribos ir pavojingos vietos, draudžiamos zonos;
  - ženklintos trasos dalys, maitinimo punktai, informacija apie žiūrovams prieinamas trasos dalis;
  - atstumai tarp transporto stovėjimo vietų, varžybų centro, starto ir finišo;
  - kitokių sutartinių ženklų naudojimas (ne pagal IOF reikalavimus);
  - apribojimai dalyvių sportinei aprangai;
  - persirengimo ir nusiprausimo sąlygos, tualetai;
  - apdovanojimai (vieta, laikas);
  - varžybų žiuri sudėtis (LOSF organizuojamose varžybose).
- 4.8 Informacija vykdomose tarptautinėse varžybose pateikiama lietuvių ir anglų kalbomis (esant galimybėms - ir dalyvaujančių šalių valstybinėmis kalbomis), o šalies vidaus varžybose - lietuvių kalba.
- 4.9 Varžybų centre turi būti pateikiama ši informacija:
- paskutinis varžybų biuletenis;
  - starto protokolai;
  - jei vietovėje vyko OS varžybos, ankstesnis vietovės žemėlapis.
- 4.10 Su visa dalyviams pateikiama informacija pirmiausia turi būti supažindinamas varžybų patarėjas.

5. LOSF ORGANIZUOJAMOS VARŽYBOS

- 5.1 Lietuvos OS čempionatų, Lietuvos taurės ir Lietuvos klubų taurės varžybų organizatorius yra LOSF. Einamiesiems metams LOSF patvirtina nuostatus šių varžybų organizavimui bei savo organizuojamų varžybų vykdymui prižiūrėti skiria varžybų patarėją.

5.2 Lietuvos orientavimosi sporto čempionato programą sudaro šios rungtys:

- Sprintas
- Vidutinė trasa
- Ilga trasa
- Labai ilga trasa
- Naktinė trasa
- Estafetė
- Mišri sprinto estafetė

5.3 Varžybų programoje (atskirose amžiaus grupėse) gali būti numatytos atrankos (kvalifikacinės) ir finalinės varžybos.

6. AMŽIAUS GRUPĖS

6.1 Varžybų dalyviai skirstomi į grupes pagal lytį ir amžių:

Moterys (M), Vyrai (V)

M10	M12	M14	M16	M18	M20	M	M23*			
V10	V12	V14	V16	V18	V20	V	V23*			
M35	M40	M45	M50	M55	M60	M65	M70	M75	M80	M85
V35	V40	V45	V50	V55	V60	V65	V70	V75	V80	V85

* M/V23 grupė yra papildomai išskiriama LOSF organizuojamose asmeninėse varžybose. Jų trasa visuomet sutampa su M/V grupės trasa, startuojame tame pačiame protokole.

6.2 Amžiaus grupėse M/V23 ir jaunesnėse skaičius nurodo didžiausią leidžiamą dalyvio amžių kalendorinių metų pabaigoje. Grupėse M/V 35 ir vyresnėse skaičius nurodo mažiausią leidžiamą dalyvio amžių kalendorinių metų pabaigoje. M/V grupių dalyviams amžiaus apribojimai nėra taikomi.

6.3 Organizatorių nuožiūra varžybos vykdomos nebūtinai visose nurodytose amžiaus grupėse.

6.4 Nacionalinėse varžybose naudojamos tik M (moterys) ir V (vyrai) raidės. Lietuvoje vykdomose pasaulinio rango (WRE) varžybose raidės M ir V keičiamos atitinkamai į anglišką variantą W (women) ir M (men).

6.5 Masinėse, pramoginėse, kitose varžybose dalyvius leidžiama skirstyti į dalyvių grupes pagal kitus kriterijus.

6.6 LOSF kalendoriaus varžybų organizatoriai turi pasiūlyti bent dvi atviras (OPEN) trasas, į kurias galima užsiregistruoti varžybų dieną vietoje. Viena iš trasų turi būti pritaikyta pradedantiesiems, kurią galima įveikti su palyda. OPEN trasos negali sutapti su viena

iš varžybų trasų. OPEN trasos dalyvių protokolai privalo būti skelbiami galutiniuose rezultatuose.

7. VARŽYBŲ DALYVIAI

- 7.1 Varžybų dalyvių grupes organizatoriai nurodo varžybų nuostatuose. Varžybų organizatoriai gali numatyti apribojimus sportininkų dalyvavimui tam tikrose dalyvių kategorijose.
- 7.2 LOSF organizuojamų varžybų dalyviai privalo turėti LOSF sportininko licenciją (toliau – LOSF licenciją). LOSF licencijavimo taisyklės yra apibrėžtos LOSF dokumente „Lietuvos orientavimosi sporto federacijos licencijavimo tvarka“.
- 7.3 Lietuvos čempionato asmeninių ir komandinių rungčių varžybų dalyviams keliamus reikalavimus apibrėžia LOSF patvirtinti Lietuvos čempionatų nuostatai einamųjų metų sezonui.
- 7.4 Keisti atstovaujamą OS klubą/sporto mokyklą sezono metu galima tik einamaisiais kalendoriniais metais nei vieno karto nstartavus LOSF organizuojamose varžybose. Sportininkai, priklausantys švietimo ar sporto mokymo įstaigoms, gali atstovauti šį kolektyvą ir/arba klubą. Tokiu atveju sportininkas paraiškoje nurodo abu atstovaujamus kolektyvus.
- 7.5 Klubo paraiška, patvirtinanti sportininkų priklausomybę klubui (kolektyvui), turi būti pateikiama LOSF kiekvienais metais iki kovo 1 dienos. Vėliau ji gali būti papildoma.
- 7.6 Esant dideliame dalyvių skaičiui, atskira amžiaus grupė gali būti skirstoma į pogrupius.
- 7.7 Lygiaverčiai pogrupiai (kvalifikacinėse varžybose) numeruojami 1,2,3 ir t.t. (pvz. V-1, V-2, V-3).
- 7.8 Pogrupiai pagal sportininkų pajėgumą (finalinėse varžybose) žymimi papildomomis raidėmis (pvz. VE, VA, VB). Raide E žymima stipriausia sportininkų (elito) grupė, kovojanti dėl nugalėtojų vardų. Kiti pogrupiai žymimi A, B, C raidėmis.
- 7.9 Pogrupiai tik pagal trasos ilgį žymimi papildomomis raidėmis S (trumpa/short) ir L (ilga/long). (pvz. V40L, V40S).
- 7.10 Moterims leidžiama startuoti to paties amžiaus vyrų grupėse estafetės ir mišrios sprintų estafetės varžybose.
- 7.11 Varžybų dalyviai atsako patys už save. Draudimas nuo nelaimingų atsitikimų yra arba klubų, arba pačių dalyvių atsakomybė. Už nepilnamečius varžybų dalyvius atsako jų tėvai ar globėjai bei išvyką į varžybas organizuojantys asmenys ar organizacijos.

8. PARAIŠKOS

- 8.1 Ketindami dalyvauti varžybose sportininkai registruojasi varžybų nuostatuose nurodyta tvarka.
- 8.2 Paraiškos, pateiktos pavėluotai, gali būti atmestos.
- 8.3 Registracija į LOSF organizuojamas varžybas baigiama likus 5 dienoms iki varžybų starto pradžios.
- 8.4 Varžybų organizatoriai turi teisę reikalauti papildomo mokesčio už pakeitimus paraiškose, praėjus varžybų nuostatuose numatytam terminui.
- 8.5 Sportininkas, ketinantis dalyvauti varžybose, pateikia šiuos duomenis:
  - klubas, kolektyvas (jei nėra, nurodomas dalyvavimas individualiai);
  - amžiaus grupė;
  - vardas, pavardė;
  - gimimo metai;
  - jei turima, SI (SPORTident kortelės) numeris.
- 8.6 Komandinėje paraiškoje turi būti nurodytas komandos atstovas, atstovaujantis komandai varžybų metu (gauti informaciją, numerius, rezultatus, spręsti finansinius klausimus ir pan.)
- 8.7 Dalyvio vardinės paraiškos arba dalyvių keitimas estafetės etapuose leidžiamas ne vėliau kaip likus 1 valandai iki varžybų starto pradžios.
- 8.8 Dalyvis, startuojantis ne savo pavarde (neperregistruotas), diskvalifikuojamas. Estafetėse tai galioja visai komandai.
- 8.9 Varžybų organizatoriai turi teisę užsiregistravusiems, bet varžybose nedalyvavusiems sportininkams negražinti dalyvio starto mokesčio.

9. STARTO TVARKA IR STARTO PROTOKOLAI

- 9.1 Startas gali būti:
  - pavienis, kai visi tos pačios grupės dalyviai vienas po kito startuoja vienodais laiko tarpais;
  - bendras, kai visi vienos ar kelių grupių dalyviai startuoja kartu;
  - persekiojimo, kai dalyviai startuoja po vieną, tačiau jų starto laikai ir intervalai nustatomi priklausomai nuo rezultatų ankstesnėse varžybose.
- 9.2 Jei asmeninės varžybos vyksta pavienio starto principu, kiekvienoje grupėje dalyvių starto eilė nustatoma burtais (išimtį sudaro šiame skyriuje numatyti atvejai).

- 9.3 Atskirų grupių starto pradžios laikus pavienio starto varžybose nustato vyr. teisėjas, atsižvelgdamas į varžybų nuostatus, dalyvių skaičių, trasų planavimą ir kitas aplinkybes.
- 9.4 Jei tą pačią trasą bėga dvi ir daugiau grupių, šių grupių dalyvių starto minutės negali sutapti ir persidengti. Tarp dviejų skirtingų grupių starto protokolų turi būti išlaikomas bent dviejų starto intervalų trukmės tarpas.
- 9.5 Atskirų grupių starto protokoluose pavienio starto varžybose gali būti išskiriamos stipriausiųjų sportininkų „raudonosios grupės“. Jei varžybose vykdomos kvalifikacinės (atrankos) varžybos, stipriausiųjų sportininkų grupė neišskiriama, o dalyviai suskirstomi į pogrupius taip, kad starto trukmė neviršytų 30 min.
- 9.6 Jei kvalifikacinės varžybos ir finalai vyksta tą pačią dieną, finalinių varžybų startas negali prasidėti anksčiau kaip 4 valandos po paskutinio kvalifikacinių varžybų dalyvio starto. Starto protokolai finalinėms varžyboms turi būti paskelbti ne vėliau kaip likus 2 valandoms iki pirmojo dalyvio starto.
- 9.7 Kvalifikacinėse varžybose turi būti tenkinami šie reikalavimai:
- vienu metu startuoja po vieną kiekvieno pogrupio dalyvį;
  - pogrupiai turi būti kiek įmanoma vienodesni pagal dalyvių pajėgumą, atsižvelgiant į LOSF reitingą;
  - visi dalyviai įveikia lygiavertes /skaidytas/ trasas;
  - prieš išbėgdamas į trasą, dalyvis negali žinoti, kurį variantą jis bėga.
- 9.8 Paskirstymo į pogrupius tvarka turi būti nurodyta varžybų biuletenyje.
- 9.9 Starto tvarka finaluose, į kuriuos dalyviai patenka po kvalifikacinių varžybų:
- Geriausiai kvalifikacinėse varžybose pasirodę dalyviai finale startuoja paskutiniai, o kitų dalyvių starto tvarka yra atvirkštinė kvalifikacijos varžybose užimtajai vietai;
  - Dalyviai, užėmę vienodas vietas skirtinguose kvalifikacijos pogrupiuose, finale startuoja kvalifikacijos pogrupių numerių didėjimo tvarka; taigi didžiausią numerį turinčio kvalifikacinio pogrupio nugalėtojas finale startuoja paskutinis. Vienodus rezultatus kvalifikacijos varžybose pasiekę dalyviai finale startuoja greta. Tokių dalyvių starto tvarka nustatoma atskiru burtų traukimu.
- 9.10 Pavienio starto varžybose starto protokolai sudaromi taip, kad toje pačioje grupėje sportininkai iš vieno kolektyvo negalėtų startuoti vienas paskui kitą. Jei taip atsitinka po burtų traukimo, sekantis dalyvis turi būti įterptas tarp jų. Jei tai atsitinka grupės pabaigoje, įterpiamas aukščiau esantis dalyvis. Organizatoriai gali numatyti išimtis esant mažam dalyvių skaičiui.
- 9.11 Asmeninėse-komandinėse varžybose burtais nustatomas komandų starto eiliškumas, o dalyvių starto eilę komandos viduje nusprendžia komandos vadovas.

- 9.12 Asmeninės varžybos gali būti vykdomos vieno žmogaus estafetės principu. Šiuo atveju dalyvis turi įveikti kelis ratus (etapus). Jei visos grupės startas bendras - dalyvių išsklaidymui naudojamas trasos skaidymas.
- 9.13 Prieš traukiant burtus bendro starto varžybose starto numeriams yra priskiriamos įvairios trasų kombinacijos. Šis priskyrimas yra laikomas paslapyje iki paskutiniojo dalyvio starto.
- 9.14 Daugiadienėse varžybose starto laikų suma per visas dienas turi būti apytiksliai vienoda kiekvienam sportininkui.
- 9.15 Estafetėje nepilnos komandos startuoja kartu su kitomis komandomis, be konkurencijos dalyvaujančios komandos startuoja po visų komandų, startuojančių su konkurencija.
- 9.16 Startuojant pavieniu startu įprastas starto intervalas yra ne mažiau nei 3 minutės ilgoje trasoje, 2 minutės – vidutinėje ir 1 minutė – sprinte, tačiau ne ilgesnis nei 9 minutės ilgoje trasoje, 6 minutės – vidutinėje ir 3 minutės – sprinte. Tos pačios grupės starto intervalas privalo būti identiškas visiems dalyviams.
- 9.17 LOSF organizuojamų varžybų starto protokolai turi būti paskelbti ne vėliau kaip 48 val. iki starto pradžios. Kitose LOSF kalendoriuje įrašytose varžybose starto protokolai turi būti paskelbti ne vėliau kaip 24 val. iki starto pradžios.

10. ŽEMĖLAPIAI, TRASŲ IR PAPILDOMOS INFORMACIJOS ŽYMĖJIMAS

- 10.1 Orientavimosi varžybose naudojami sportiniai žemėlapiai. Sportinis žemėlapis - tai stambaus mastelio specialus žemėlapis, skirtas orientavimosi sporto varžyboms, nubraižytas naudojant specialius sutartinius ženklus, objektyviai atspindintis kartografuojamą vietovę, pateikiantis charakteringas, orientavimuisi svarbias vietovės žymes.
- 10.2 Žemėlapiai turi būti sudaryti ir nubraižyti, trasos bei kita papildoma informacija atspausdinta laikantis aktualios redakcijos LOSF Žemėlapių sudarymo ir leidybos nuostatų, IOF tarptautinių reikalavimų orientavimosi sporto žemėlapiams (ISOM) arba IOF tarptautinių reikalavimų sprinto orientavimosi sporto žemėlapiams (ISSprOM) reikalavimų. Bet kokios išimtys turi būti suderintos su LOSF Techniniu komitetu.
- 10.3 Žemėlapiai turi būti spausdinami nurodytais masteliais: 1:3000 arba 1:4000 pagal ISSprOM reikalavimus, 1:7500, 1:10 000 arba 1:15 000 pagal ISOM reikalavimus.
- 10.4 Ilgos ir labai ilgos trasos varžybose grupėms M/V 16-35 naudojami 1:15 000 arba 1:10 000 mastelio žemėlapiai. M/V 14 ir jaunesnėms bei M/V55 ir vyresnėms amžiaus grupėms naudojami 1:10 000 arba 1:7500 mastelio žemėlapiai. Kitoms grupėms naudojami 1:10 000 mastelio žemėlapiai.

- 10.5 Vidutinės trasos varžybos rengiamos M 1:10 000 mastelio žemėlapiuose, M/V 14 ir jaunesnėms bei M/V55 ir vyresnėms amžiaus grupėms naudojami 1:7500 mastelio žemėlapiai. Estafetės varžybos rengiamos M/V 14 ir jaunesnėms bei M/V55 ir vyresnėms amžiaus grupėms naudojami 1:7500 mastelio žemėlapiai, kitoms grupėms – 1:10 000 arba 1:7500 mastelio žemėlapiai. Jei naktinės varžybos yra rengiamos urbanizuotoje vietovėje, naudojami 1:3000 ir 1:4000 mastelio žemėlapiai.
- 10.6 Sprinto trasos visoms grupėms yra naudojami 1:3000 arba 1:4000 mastelio žemėlapiai.
- 10.7 Pasikeitimus, atsiradusius vietovėje po žemėlapio atspausdinimo ir turinčius įtakos orientavimuisi, privaloma pažymėti žemėlapyje kaip įmanoma labiau atitinkant standartinį žymėjimą papildomai iki atiduodant jį dalyviui bei pranešti viešai internete, varžybų centre ir starte.
- 10.8 Žemėlapio šiaurės linijos turi būti lygiagrečios dviem žemėlapio kraštams. Žemėlapio darbiniam plote juoda arba mėlyna spalva žymimos šiaurės linijos, tarp kurių atstumai atitinka 300 metrų nuotolį vietovėje miško orientavimosi žemėlapiuose arba 120 m sprinto orientavimosi žemėlapiuose.
- 10.9 Varžyboms skirti žemėlapiai turi būti atsparūs drėgmei arba jie turi būti įdėti į polietileningus maišelius.
- 10.10 Jei varžybos vykdomos toje vietovėje ne pirmą kartą, tai paskutinis anksčiau naudotas tos vietovės žemėlapis turi būti paskelbtas viešai kartu su varžybų biuleteniu ir iškabintas varžybų centre.
- 10.11 Jeigu trasos KP turi būti surinkti nurodyta tvarka, KP numeruojami eilės tvarka. Skaičiai orientuojami šiaurės kryptimi. Jie neturi uždengti svarbių žemėlapio detalių. KP numeris vietovėje nurodomas KP aprašymuose (legendose), išskyrus estafečių bei bendro starto varžybose (numeracija 1 -31, 2 -32 ir t.t.).
- 10.12 Jei nėra ženklintų atkarpų, tai trikampis ir apskritimai sujungiami tiesiomis linijomis. Linijų ar apskritimų dalys turi būti nutrauktos, jeigu jos uždengia svarbias, turinčias įtakos orientavimuisi, žemėlapio detales.
- 10.13 Visos bėgimui draudžiamos ir pavojingos zonos, keliai, kuriais draudžiama bėgti, ženklintos atkarpos, pirmosios pagalbos ir maitinimo punktai žemėlapyje žymimi atitinkamais sutartiniais ženklais, taip pat nurodomi varžybų informacijoje.
- 10.14 Masinėse, rekreacinėse varžybose ar treniruotėse dalyviams leidžiama patiems nusikopijuoti trasas iš etaloninių žemėlapių.
- 10.15 LOSF ir jos nariai turi teisę nemokamai naudoti visus sportinius žemėlapius ir jų fragmentus su trasomis seminaruose, parodose, pristatymuose ir kituose renginiuose kaip vaizdinę medžiagą informacijos ar mokymo tikslais, publikuoti žemėlapius ir jų fragmentus su trasomis LOSF informaciniame biuletenyje ir kitose visuomenės

informavimo priemonėse su sąlyga, kad toks naudojimas yra sąžiningas ir jo mastas neviršys tam tikslui reikalingo masto.

11. VARŽYBŲ VIETOVĖ, UŽDAROS VIETOVĖS

- 11.1 Varžybų vietoje laikoma teritorija, kurios žemėlapis naudojamas varžybų trasoms įrengti. Pasirenkant vietovę, varžybų centrą, planuojant trasų konfigūraciją, privalu atsižvelgti į Leibnico konvencijos nuostatas (t.y. siekti, jog varžybų centras būtų patogus ir patrauklus varžybų stebėjimui).
- 11.2 Vietovės sudėtingumas turi atitikti varžybų lygį, rūšį, rungties specifiką, dalyvių amžių ir pasirėngimą.
- 11.3 Uždaros vietovės sąlygos taikomos visiems potencialiems varžybų dalyviams, treneriams, aptarnaujančiam personalui, kitiems asmenims, kurie gali suteikti nesąžiningą pranašumą konkurentams. Uždaroje vietovėje neleidžiama veikla, kuria įgyjamas nesąžiningas pranašumas, pavyzdžiui, išsamus susipažinimas su teritorija, bet kokios formos žemėlapio naudojimas. Uždarose vietovėse iki numatytos varžybų datos negalimi jokio pobūdžio orientavimosi sporto užsiėmimai. Dalyvavimas kituose sporto renginiuose, vykstančiuose uždaroje vietovėse, yra galimas.
- 11.4 Draudimas lankytis ir treniruotis LOSF kalendoriuje esančių varžybų vietovėje, kurios tiksliai ribas nurodo varžybų organizatorius, įsigalioja nuo varžybų nuostatų paskelbimo dienos iki finišo uždarymo laiko varžybų dieną, nebent varžybų organizatorius nurodo kitaip. Draudimas lankytis ir treniruotis LOSF organizuojamų varžybų vietovėse ar kitose į LOSF Uždarų vietovių sąrašą įtrauktose vietovėse įsigalioja iškart nuo varžybų datos paskelbimo arba vietovės įtraukimo į sąrašą datos.
- 11.5 Varžybų metu dalyviams prieš savo starto laiką ir po savo finišo laiko, komandų atstovams, treneriams ar korespondentams be vyr. teisėjo leidimo į varžybų vietovę išėiti draudžiama. Jei varžybų dalyviai lydi kitą asmenį tam skirtoje atviroje (OPEN) trasoje, jie gali lydėti asmenį tik po savo asmeninio finišo. Jei trasoje yra žiūrovams skirti KP arba privalomas žiūrovų prabėgimas, jų lankymo tvarka turi būti numatyta varžybų biuletenyje.

12. TRASŲ PLANAVIMAS

- 12.1 Trasa turi būti suplanuota taip, kad:
  - sportininkai galėtų realizuoti savo fizinį, techninį ir taktinį pasirėngimą;
  - būtų sudarytos vienodos sąlygos visiems dalyviams;
  - dalyviai išvengtų pavojingų vietų (geležinkelių, intensyvaus eismo kelių, nepereinamų pelkių, kt.), nebėgtų per draudžiamas teritorijas;

- atitiktų skirtingų rungčių ir amžiaus grupių trasoms keliamus reikalavimus fiziniu, techniniu bei laiko atžvilgiu.
- 12.2 Trasos nurodyta tvarka ilgis nustatomas išmatavus žemėlapyje atstumą tiesiomis linijomis nuo starto per visus KP iki finišo (į reljefą neatsižvelgiama). Jeigu tiesi linija kerta fiziškai neįveikiamas, pavojingas ir/ar draudžiamas teritorijas (aukštas tvoras, ežerus, pavojingas pelkes, neįveikiamas uolas ir pan.), trasos ilgis nustatomas matuojant trumpiausią aplinkinį kelią. Į trasos ilgį įtraukiamos dalyviams privalomos ženklintos atkarpos.
- 12.3 Ženklintos trasos ilgis nustatomas pagal linijos ilgį žemėlapyje.
- 12.4 Apskaičiuojant pakilimo trasoje sumą, nagrinėjamas trumpiausias optimalus bėgimo kelias. Aukščių suma pateikiama metrais.
- 12.5 Kvalifikacinėse varžybose tos pačios grupės skirtingų pogrupių trasos turi būti, kiek įmanoma, lygiavertės tiek savo ilgiu, tiek sudėtingumu.
- 12.6 Estafetinių varžybose tos pačios grupės komandos bėga skirtingus trasų variantus, bet visos komandos sumoje turi įveikti tą pačią trasą. Trasų planuotojas gali planuoti skirtingo ilgio estafetės etapų trasas. Tai turi būti nurodyta varžybų informacijoje.
- 12.7 Asmeninėse varžybose trasos taip pat gali būti planuojamos naudojant įvairias dalyvių sklaidymo sistemas, tačiau visi tos pačios grupės dalyviai sumoje turi įveikti tą pačią trasą.
- 12.8 Trasos ilgis planuojamas atsižvelgiant į varžybų lygį, vietovės raižytumą ir pereinamumą, dalyvių amžių, lytį, fizinį ir techninį pasirengimą.
- 12.9 Trasų ilgiai pagal OS bėgte rungtis turėtų būti tokie, kad numatomi nugalėtojų laikai (pagrindinėse grupėse) maždaug atitiktų šiuos (laikai nurodyti minutėmis):

Kvalifikacinėse varžybose:

Grupė	Sprintas
M, V	12-15

Finalinėse varžybose:

Grupė	Sprintas	Vidutinė trasa	Ilgą trasa	Estafetė	Labai ilga	Naktinė
M12	12-15	20-25	25-30	3 x 20-25	-	-
M14	12-15	20-25	35-40	3 x 20-25	-	-
M16	12-15	25-30	40-45	3 x 25-30	75	35-40
M18	12-15	25-30	55-60	3 x 25-30	90	45-50
M20	12-15	30-35	60-65	-	100	55-60
M, M23	12-15	30-35	70-80	3 x 30-35	120	55-60
M35	12-15	30-35	55	3 x 30-35	100	50-55
M40	12-15	30-35	50	-	90	50-55
M45	12-15	25-30	45	3 x 25-30	80	45-50
M50	12-15	25-30	45	-	80	45-50

M55	12-15	25-30	45	3 x 25-30	70	40-45
M60	12-15	25-30	45	-	70	40-45
M65	12-15	25-30	45	2 x 25-30	65	40-45
M70	12-15	25-30	45	2 x 25-30	65	40-45
M75	12-15	25-30	45	-	60	40-45
M80	12-15	25-30	45	-	60	40-45
M85	12-15	25-30	45	-	60	40-45

Grupė	Sprintas	Vidutinė trasa	Ilga trasa	Estafetė	Labai ilga	Naktinė
V12	12-15	20-25	30-35	3 x 20-25	-	-
V14	12-15	20-25	35-40	3 x 20-25	-	-
V16	12-15	25-30	50-55	3 x 25-30	85	40-45
V18	12-15	25-30	60-70	3 x 25-30	100	50-55
V20	12-15	30-35	70-80	-	110	55-60
V, V23	12-15	30-35	90-100	3 x 30-35	140	55-60
V35	12-15	30-35	70	3 x 30-35	115	50-55
V40	12-15	30-35	65	-	105	50-55
V45	12-15	25-30	60	3 x 25-30	100	45-50
V50	12-15	25-30	55	-	95	45-50
V55	12-15	25-30	50	3 x 25-30	90	40-45
V60	12-15	25-30	50	-	90	40-45
V65	12-15	25-30	50	2 x 25-30	90	40-45
V70	12-15	25-30	50	2 x 25-30	75	40-45
V75	12-15	25-30	50	-	65	40-45
V80	12-15	25-30	50	-	65	40-45
V85	12-15	25-30	45	-	60	40-45

Mišrioje sprinto estafetėje:

Grupės	
MV, MV12, 14, 16, 18	4 x 12-15, bent 2 moterys
MV35, 45, 55, 65, 70, MV180	3 x 12-15, bent 1 moteris

12.10 Varžybų organizatoriai gali suplanuoti trasas, kurios skiriasi nuo nurodytų įveikimo laikų, tačiau turi stengtis išlaikyti aiškią planuojamų trasų koncepciją. Varžybų nuostatuose turi būti nurodomas trasos planavimo tipas (sprintas, vidutinė, ilga) bei trasos ilgis (sutrumpinta, prailginta). Konkretūs kiekvienos amžiaus grupės planuojami nugalėtojų laikai turi būti pateikiami varžybų biuletenyje.

12.11 Jeigu planuojamas nugalėtojo laikas yra daugiau kaip 40 minučių, trasoje ne rečiau kaip kas 30 minučių turi būti pateikiamas atsigėrimui vanduo (galimi ir kiti energetiniai gėrimai). Pateikiant kelių rūšių gėrimus, ant indų ar šalia jų turi būti aiškiai nurodyti jų pavadinimai.

- 12.12 Preliminarūs varžybu trasų parametrai turi būti paskelbti ne vėliau kaip 48 val. iki paraiškų teikimo pabaigos. Galutiniai varžybu trasų parametrai turi būti paskelbti ne vėliau kaip 96 val. iki varžybu starto pradžios.

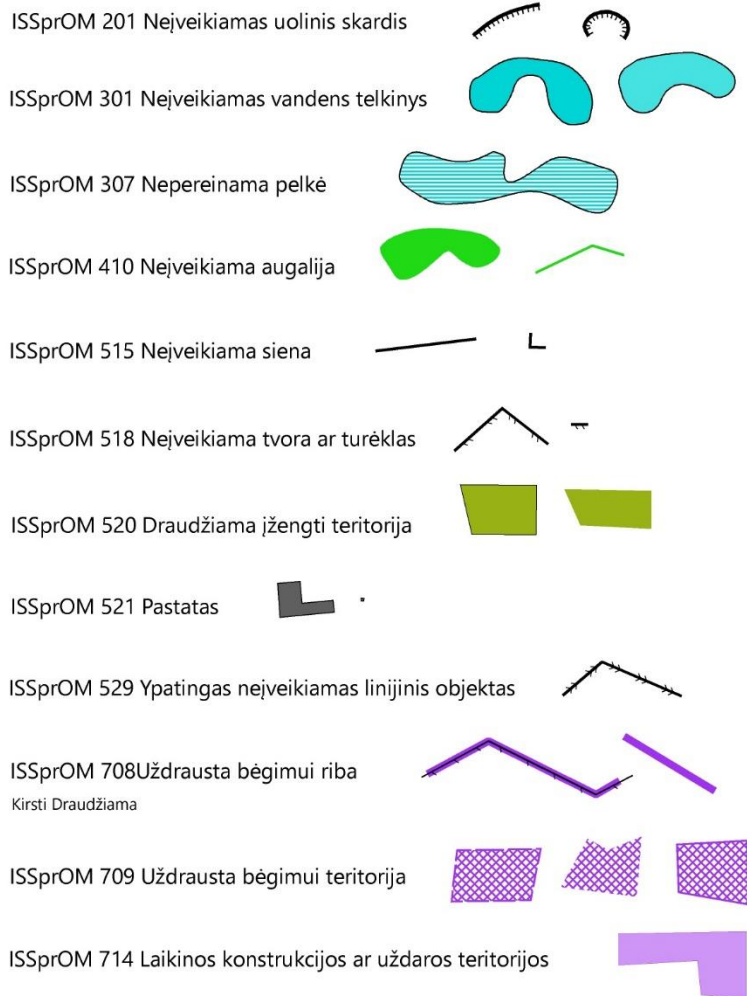
13. DRAUDŽIAMOS TERITORIJOS IR ATKARPOS

- 13.1 LOSF ir/arba varžybu organizatorių patvirtintos taisyklės bei nurodymai, reglamentuojantys aplinkos apsaugą bei privačios nuosavybės apsaugą yra privalomi visiems dalyviams, teisėjams ir kitiems su varžybomis susijusiems asmenims.
- 13.2 Visos dalyviams pavojingos ir draudžiamos teritorijos, atkarpos bei kiti objektai turi būti pažymėti žemėlapiuose atitinkamais sutartiniais ženklais. Jei būtina, šie objektai turi būti aiškiai pažymėti ir vietovėje. Dalyviams varžybu metu draudžiama bėgti per pavojingas ir draudžiamas teritorijas, uždraustais keliais, kirsti draudžiamus objektus. Pažeidęs šias Taisyklės arba dėl jų pažeidimo įgijęs pranašumą sportininkas gali būti diskvalifikuojamas.
- 13.3 Dalyviams draudžiama kirsti/įveikti teritorijas bei objektus, kurie žemėlapyje yra pažymėti šiais sutartiniais ženklais pagal atskirus reikalavimus žemėlapių braižymui:

Reikalavimuose miško žemėlapiams ISOM 2017-2:

Sprinto žemėlapių standarte ISSprOM 2019:

13.4 Privalomos įveikti atkarpos ir objektų perbėgimo vietos turi būti aiškiai pažymėtos žemėlapiuose ir vietovėje. Ženklintos trasos atkarpos turi būti įveiktos nuo pradžios iki galo. Informacija apie pavojingas, draudžiamas ir privalomas įveikti vietas turi būti nurodyta iš anksto pagrindinėje varžybų informacijoje.

13.5 Varžybų organizatoriai turi nutraukti varžybas, jei jų metu iškilo pavojus varžybų dalyviams ar žiūrovams.

14. KONTROLINIŲ PUNKTŲ LEGENDOS (APRAŠYMAI)

14.1 Kontrolinių punktų legendų paskirtis - patikslinti KP prizmės buvimo vietą.

14.2 KP legendų turinį ir formą reglamentuoja IOF patvirtinti KP legendų standartai („IOF Control Descriptions“).

- 14.3 KP legendos, nurodytos atskirai kiekvienai grupei trasos įveikimo tvarka, turi būti atspausdintos ant žemėlapių ir pateikiamos atskirai starto koridoriuje.
- 14.4 Atskirai dalinamų legendų prisitvirtinimu dalyvis turi pasirūpinti pats iš anksto.
- 14.5 Ne LOSF kalendoriaus renginiuose jauniausioms vaikų grupėms ir kitiems dalyviams legendos gali būti pateiktos supaprastintoje formoje ar pateiktos raštu.

15. KONTROLINIO PUNKTO ĮRENGIMAS

- 15.1 Žemėlapyje pažymėto KP įrengimui vietovėje naudojamas KP ženklas - prizmė. Kiekvienas žemėlapyje pavaizduotas KP turi būti aiškiai pažymėtas vietovėje ir jame KP turi būti pakankamas pasižymėjimo priemonių kiekis.
- 15.2 KP ženklas - prizmė, sudaryta iš trijų kvadratinių plokštumų. Kvadrato kraštinės ilgis 30 cm. Kiekviena plokštuma įstrižai iš kairiojo apatinio į dešinį viršutinį kampą dalinama į baltą lauką viršuje ir oranžinį apačioje. Visi KP trasoje įrengiami vienodai ir juose esančios pasižymėjimo priemonės turi būti vienodos konstrukcijos. Pasižymėjimo priemonės tvirtinamos virš arba šalia prizmės.
- 15.3 Minimalus atstumas tarp bet kurių dviejų šalia esančių KP turi būti bent 30 metrų naudojant M 1:7 500 ir smulkesnio mastelio žemėlapius. Naudojant 1:4000 ir stambesnio mastelio žemėlapius, turi būti išlaikomi bent 15 metrų (matuojant tiesia linija) ir 25 metrų (matuojant trumpiausią kelią) minimalūs atstumai. Jei KP orientyrai yra vienodi tiek vietovėje, tiek žemėlapyje (legendose), minimalus atstumas tarp dviejų šalia esančių KP turi būti didesnis nei 60 metrų naudojant M 1:7 500 ir smulkesnio mastelio žemėlapius, 30 metrų naudojant 1:4000 ir stambesnio mastelio žemėlapius.
- 15.4 Prizmė vietovėje turi būti toje vietoje, kuri yra pažymėta žemėlapyje ir nurodyta KP legendoje. Sportininkas, pasiekęs šią vietą, turi lengvai pamatyti prizmę.
- 15.5 KP turi būti pastatytas taip, jog jį pasižymintys dalyviai nepalengvintų surasti KP aplinkiniams dalyviams.
- 15.6 Kiekvienas KP vietovėje yra žymimas numeriu, susidedančiu iš dviejų (trijų) skaitmenų, pradedant nuo 31. Numeris turi būti aiškiai matomas, kai sportininkas žymisi kontroliniame punkte. Numeriai iki 31 ir apverčiami numeriai (t.y. 66, 68, 86, 89, 98, 99, 161, 191) nenaudojami. Skaitmenys juodi baltame fone, jų aukštis nuo 30 iki 100 mm, skaičių linijos storis nuo 5 iki 10 mm.
- 15.7 Naktinėse varžybose KP turi būti įrengtas su šviesą atspindinčia prizme arba papildomu šviesą atspindinčiu cilindru.

16. PASIŽYMĖJIMO SISTEMOS

- 16.1 Įrodymui, kad dalyvis įveikė visą trasą reikiama tvarka orientavimosi sporto varžybose yra naudojamos elektroninės ar mechaninės techninės priemonės
- 16.2 Visose LOSF organizuojamose, LOSF kalendoriaus ir Lietuvoje vykstančiose tarptautinėse OS varžybose turi būti naudojamos tik LOSF pripažintos tinkamomis naudoti elektroninės pasižymėjimo sistemos. Šiuo metu iki atskiro LOSF sprendimo naudojama tik SPORTident GmbH firmos įranga (SPORTident (SI) kortelės).
- 16.3 Elektroninės pasižymėjimo sistemos gedimo atveju, kiekviename kontroliniame punkte privalo būti atsarginė pasižymėjimo priemonė (komposteris).
- 16.4 Naudojant SPORTident sistemą, laikomasi šių nuostatų:
- Dalyviams leidžiama startuoti su nuosava arba teisėjų išduota SI arba SIAC kortele.
  - Dalyvis turi startuoti tik su jam priskirta kontroline kortele.
  - Dalyvis pats atsako už tai, kad prieš startą elektroninė kortelė būtų išvalyta. Jei naudojamas SIAC kortele, dalyvis pats atsako už tai, kad yra aktyvuotas bekontaktis pasižymėjimo režimas.
  - Sportininkas pats atsako už elektroninę atžymą. Naudodamasis SI kortele, jis negali iš įtaiso ištraukti elektroninės kortelės tol, kol neišgirdo pasižymėjimą patvirtinančio signalo. Naudodamasis SIAC kortele, sportininkas turi įsitikinti, jog jo turima kortelė mirksi ir skleidžia signalą. Jei dalyvis pasižymi per greitai ir nesulaukia signalo, įrašas kortelėje nebus padarytas ir sportininkas bus diskvalifikuotas, net ir tuo atveju, jei KP stotelėje dalyvio kortelės numeris buvo užfiksuotas. Tik tuo atveju, jei KP elektroninis įrenginys neveikia, sportininkas turi pasižymėti komposteriu žemėlapyje esančiuose specialiuose langeliuose. Jei šios atžymos nėra, sportininkas yra diskvalifikuojamas.
- 16.5 Ne LOSF kalendoriaus varžybose gali būti naudojamos ir kitos pasižymėjimo sistemos (tiek elektroninės, tiek mechaninės – pvz. komposteriai), bet varžybų organizatoriai turi užtikrinti jų patikimą veikimą.

17. KONTROLINIS LAIKAS

- 17.1 Kontrolinis trasos įveikimo laikas nustatomas visoms orientavimosi sporto rungtims, kiekvienai amžiaus grupei atskirai. Jis turi būti nurodytas varžybų biuletenyje.
- 17.2 Asmeninėse varžybose kontrolinis laikas atitinkamai grupei nustatomas planuojamą grupės nugalėtojo laiką padidinus 2-2,5 karto, sprinto trasoje – 4 kartus.
- 17.3 Estafetėse kontrolinis laikas nustatomas visai komandai, numatomą grupės komandos - nugalėtojos laiką padidinus 1,5-2 kartus, mišrioje sprinto estafetėje – 4 kartus.
- 17.4 Dalyvio, viršijusio kontrolinį laiką, rezultatas anuliuojamas.

18. STARTAS

- 18.1 Terminas „startas“ nurodo startuojančio dalyvio laiko atskaitos pradžios tašką. Orientavimosi pradžios taškas žemėlapyje žymimas trikampių, o vietovėje kontrolinio punkto ženklų (prizme). Iš starto į šį tašką privaloma bėgti ženklinta trasa.
- 18.2 Startas, žemėlapių išdavimo vieta ir orientavimosi pradžios taškas išdėstomi taip, kad vėliau startuojantys sportininkai negalėtų matyti trasų bei prieš juos startuojančių sportininkų krypties ir pasirinkto kelio į pirmą KP.
- 18.3 Išankstiniame starte turi būti laikrodis, rodantis kviečiamo dalyvio minutę, arba dalyviai kviečiami skelbiant jų vardus, pavardes.
- 18.4 Varžybos gali būti organizuojamos su paruošiamuoju startu. Atstumas bei laikas, per kurį dalyvis iš paruošiamojo starto turi pasiekti laiko startą, nurodomas varžybų informacijoje. Šis atstumas į trasos ilgį, o laikas į rezultatą yra neįskaičiuojami.
- 18.5 Siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją bei apriboti informacijos perdavimą dar nestartavusiems dalyviams, varžybų vykdytojas gali numatyti karantiną pasirinktų amžiaus grupių dalyviams. Varžybų vykdytojas turi užtikrinti, jog karantino teritorijoje yra prieinami tualetai, geriamas vanduo, pastogė nuo saulės ar lietaus. Karantine yra draudžiama naudotis elektroninių ryšių priemonėmis ir kitais būdais siekti sužinoti informaciją apie vykstančių varžybų eigą. Sportininkams, nespėjusiems ateiti iki numatyto karantino uždarymo laiko, gali būti neleidžiama startuoti varžybose. Karantino uždarymo laikas turi būti nurodomas varžybų biuletenyje.
- 18.6 Žemėlapis varžybų dalyviui išduodamas (arba dalyvis pats jį pasiima) starto vietoje arba tarp starto linijos ir orientavimosi pradžios. Dalyvis pats yra atsakingas už jam skirtą žemėlapių paėmimą. Ant žemėlapių turi būti aiškiai nurodyta dalyvio amžiaus grupė arba jo starto numeris. Jei žemėlapių išdalavimo vieta nesutampa su orientavimosi pradžios tašku, ji bei ženklinta trasa iki orientavimosi pradžios turi būti pažymėta žemėlapyje.
- 18.7 Jei sportininkas dėl savo kaltės pavėluoja į startą, jam leidžiama startuoti organizatorių nustatytu laiku, įvertinus galimą įtaką kitiems tą pačią trasą bėgantiems dalyviams. Jo starto laikas lieka toks pat, koks buvo starto protokole.
- 18.8 Jei sportininkas pavėluoja į startą dėl organizatorių kaltės, jam suteikiamas naujas starto laikas, atsižvelgiant į galimą įtaką kitiems startuojantiems dalyviams.
- 18.9 Estafetė perduodama palietus ranka kitą komandos narį. Estafetės perdavimas gali būti suorganizuotas taip, kad finišuojantis dalyvis paimtų ir perduotų žemėlapių startuojančiam komandos nariui arba išbėgantis dalyvis pasiimtų žemėlapių pats. Prieš estafetės perdavimą sportininkas privalo pasižymėti finišo stotelėje.
- 18.10 Dalyviai yra patys atsakingi už tinkamą ir savalaikį estafetės perdavimą, neatsižvelgiant į tai, ar organizatoriai iš anksto praneša apie finišuojančius dalyvius ar ne.

- 18.11 Startas uždaromas praėjus 10 minučių po paskutinio varžybų dalyvio starto. Uždarius startą, pavėlavę dalyviai į trasą neišleidžiami.
- 18.12 Estafetėse startas uždaromas iki visai estafetei nustatyto kontrolinio laiko pabaigos likus planuojamam paskutinio etapo nugalėtojo laikui. Tuoj po to leidžiama atsiliekančių komandų neišbėgusių etapų sportininkus išleisti bendru startu.

19. FINIŠAS

- 19.1 Varžybos dalyviui baigiasi, kai jis kerta finišo liniją. Finišavus grįžti atgal į varžybų vietovę neleidžiama.
- 19.2 Finišo linija turi būti lengvai pastebima visiems dalyviams bei turi būti statmena atbėgimo kryptčiai.
- 19.3 Finišo laikas turi būti fiksuojamas, kai sportininko krūtinė kerta finišo liniją, arba kai sportininkas pasižymi ant finišo linijos, arba kai sportininkas kerta šviesos spindulį, einantį nuo 0,5 metro iki 1 metro aukštyje virš žemės paviršiaus (jei laiko fiksavimui naudojamas šviesos spindulys). Finišo atžymos įrenginys turi būti pastatytas ties finišo linija arba iškart už jos.
- 19.4 Finišo koridorius privalo būti pažymėtas markiruote ir aiškiai matomas į finišą nuo paskutinio punkto bėgančiam sportininkui. Paskutinė 20-30 metrų finišo tiesioji pavienio starto atveju turi būti ne siauresnė kaip 1,5 metrų, masinio ar uždelsto starto atveju – 3,0 metrų pločio.
- 19.5 Kirtęs finišo liniją sportininkas pateikia pasižymėjimo kortelę teisėjams informacijos nuskaitymui ir, jei to reikalauja varžybų organizatoriai, žemėlapij. Jei žemėlapiai yra surenkami, jie dalyviams gali būti išduodami tik pasibaigus visų dalyvių startui arba, jei ta pati vietovė yra naudojama kitos dienos varžyboms, po kitos dienos varžybų starto pabaigos. Teisėjų surinkti žemėlapiai turi būti atiduodami prasidėjus žemėlapio publikavimui internete.
- 19.6 Finiše turi būti pagrindinė ir atsarginė laiko fiksavimo priemonės. Laikas apvalinamas iki pilnų sekundžių arba, jei leidžia organizatoriaus naudojama laiko fiksavimo įranga, iki dešimtųjų sekundės dalių.
- 19.7 Bendro starto arba persekiojimo varžybose finišo teisėjai nustato sportininkų pirmumą pagal tai, kieno krūtinė anksčiau kirto finišo liniją. Finišo teisėjas turi stebėti finišo liniją.
- 19.8 Finišas uždaromas nuo paskutinio dalyvio starto praėjus ilgiausios grupės kontroliniam laikui arba anksčiau, jei finišavo visi dalyviai.

20. REZULTATŲ NUSTATYMAS

- 20.1 Asmeninėse varžybose dalyvio rezultatas nustatomas pagal sugaištą trasoje laiką.
- 20.2 Jei du ir daugiau sportininkų pasiekia tą patį rezultatą, jie užima tą pačią vietą bei yra ekvivalentiškai apdovanojami. Po dalyvių su vienodu rezultatu paliekama tiek neužimtų vietų, kiek dalyvių įveikė trasą per vienodą laiką minus vienetas.
- 20.3 Varžybose, vykdomose pagal bendrą arba persekiojimo starto principą, užimta vieta nustatoma pagal sportininkų finišavimo eilę.
- 20.4 Jei sportininkas nebuvo viename ar keliuose KP, arba įveikė trasą ne pagal nurodytą tvarką, jo rezultatas anuliuojamas.
- 20.5 Estafetės varžybose komandos užimtoji vieta nustatoma pagal paskutiniojo etapo sportininkų finišavimo eilę. Komandos, kurių dalyvio rezultatas anuliuotas kuriame nors estafetės etape, yra diskvalifikuojamos.
- 20.6 Estafetėje, kai nstartavę dalyviai yra išleidžiami bendru startu baigiantis kontroliniam laikui, komandų užimtoji vieta nustatoma pagal atskirų narių etapų laikų sumą. Komandų, kurių vėlesnių etapų nariai startavo bendru startu, rezultatas pateikiamas žemiau komandų, kurių visi nariai startavo įprastu būdu.
- 20.7 Estafetinių protokoluose, be komandinio rezultato, atskirai pateikiamas ir kiekvieno sportininko rezultatas savo etape.
- 20.8 Asmeninėse-komandinėse varžybose komandos vieta atskirose amžiaus grupėse ar bendra komandinė vieta nustatoma pagal nuostatus, susumavus įskaitinių dalyvių rezultatus (laikus ar užimtas vietas). Jei kelių komandų rezultatų suma vienoda, jos užima tą pačią vietą.
- 20.9 Komandos, neturinčios visų įskaitinių dalyvių, užima vietas po komandų, kurios turi visus įskaitinius dalyvius. Vietos šioms komandoms paskirstomos priklausomai nuo įskaitinių dalyvių skaičiaus ir jų rezultatų sumos.
- 20.10 Komandoms, neturinčioms nei vieno įskaitinio dalyvio, taip pat komandoms, dalyvaujančioms be konkurencijos, vietos neskiriamos.
- 20.11 Preliminarūs rezultatai skelbiami finišo zonoje (varžybų centre) varžybų metu. Galutiniai rezultatai varžybų centre turi būti paskelbti ne vėliau kaip per 1 val. po finišo uždarymo. Protokole turi būti įtraukti visi registruoti dalyviai (nebaigę trasos, diskvalifikuoti bei nstartavę).
- 20.12 Jeigu kvalifikacinės varžybos ir finalai vyksta tą pačią dieną, kvalifikacinių varžybų rezultatai turi būti paskelbti ne vėliau, kaip per 30 minučių po paskutinio startavusio dalyvio kontrolinio laiko pabaigos.

- 20.13 Varžybu organizatoriai turi anuliuoti rezultatus (visus ar atskirų grupių), jei buvo grubiai pažeisti kilnios sportinės kovos principai.
- 20.14 Galutiniai rezultatai turi būti patalpinami internete ir elektroniniame pavidale pateikiami ne vėliau kaip 24 valandos po finišo uždarymo.

21. VARŽYBŲ DALYVIŲ PAREIGOS, APRANGA IR TECHNINĖS PRIEMONĖS

- 21.1 Visi OS varžybu dalyviai (sportininkai, teisėjai, treneriai, komandų vadovai) vadovaujasi sąžiningumo ir pagarbos konkurentams, žiūrovams, žurnalistams, vietiniams gyventojams principais.
- 21.2 Varžybu dalyviai privalo:
- nesinaudoti jokiais papildomomis priemonėmis, išskyrus tas, kurias leidžia Taisyklių 21.7 punktas;
  - padėti susižeidusiam sportininkui;
  - nebaigęs trasos sportininkas (arba jo komandos vadovas) privalo kiek galima greičiau informuoti apie tai finišo teisėjus ir, jei reikalaujama, atiduoti žemėlapi;
- 21.3 Varžybu organizatorių nurodytoje varžybu vietovėje bet kokie veiksmai susiję su vietovės tyrimu (lauko darbai, treniruotės) yra draudžiami. Mėginimai gauti bet kokią informaciją apie varžybu žemėlapi ir trasas, išskyrus tuos, kuriuos teikia varžybu organizatoriai, yra neleistini tiek prieš varžybas, tiek varžybu metu.
- 21.4 Varžybu dalyviams draudžiama:
- vartoti dopingą (vadovaujantis LOSF antidopingo kodeksu, IOF antidopingo taisyklėmis (IOF Anti-Doping Rules));
  - įeiti į varžybu teritoriją iki asmeninio starto ir po asmeninio finišo, dar nesibaigus varžyboms, išskyrus lydint kitą asmenį trasoje, kurią galima įveikti su palyda;
  - bėgti per draudžiamas zonas, kurios pažymėtos žemėlapyje, įskaitant teritorijas, žemėlapyje pažymėtais šių taisyklių 13.3 straipsnyje paminėtais sutartiniais ženklais (dalyviui padarius nereikšmingą klaidą, leidžiama pasitaisyti);
  - trukdyti teisėjų darbui bei kitiems dalyviams;
  - nuo patekimo į karantiną arba dalyvio starto laiko iki finišo linijos kirtimo momento naudotis ar kartu su savimi neštis telekomunikacijų įrenginius, jeigu organizatoriai nenurodo kitaip.
- 21.5 Dalyviai, pažeidę varžybu taisykles ar įgiję nesąžiningą pranašumą prieš kitus dėl varžybu taisyklių pažeidimo, gali būti diskvalifikuojami. Teisėjai turi teisę diskvalifikuoti tiek atskirą sportininką, tiek ir visą komandą. Diskvalifikuotas asmuo ar komanda turi teisę tokį sprendimą apskųsti.

- 21.6 Varžybų organizatoriai biuletenyje gali numatyti tam tikrą sportininkų aprangą bei avalynę. Varžybų organizatoriai turi teisę diskvalifikuoti dalyvius, jei jų apranga neatitinka varžybų nuostatuose nurodytų reikalavimų.
- 21.7 Priemonės, kuriomis sportininkas gali naudotis varžybų metu, yra šios:
- varžybų žemėlapis su dalyviui skirta trasa;
  - teisėjų patvirtinta (užregistruota) pasižymėjimo priemonė;
  - dalyvio trasos kontrolinių punktų aprašymai (legendos);
  - kompasas, bėgimui pritaikyta lempa, padidinamasis stiklas, akiniai, asmeninės sveikatos priemonės;
  - laikrodis arba laikrodis su GPS įranga, kuriuo negalima aktyviai naudotis orientavimuisi bei neturintis ekrano, kuriame gali būti atvaizduotas bet koks žemėlapis.
- 21.8 Varžybų organizatoriai gali įpareigoti dalyvius bėgti su numeriais. Dalyvių numeriai turi būti tvirtinami ant krūtinės (arba ir ant nugaros) taip, kad sportininkui finišuojant jie būtų aiškiai matomi. Jei ant dalyvio numerio yra atspausdintas varžybų rėmėjo logotipas, yra draudžiama numerį prisisegti užlenktą taip, jog logotipas būtų uždengtas. Starto teisėjai turi teisę neleisti startuoti dalyviui, jei jis nėra prisitvirtinęs dalyvio numerio.
- 21.9 Dalyvių numeriai turi būti ne didesni nei 25x25 cm (keturženkliai numeriai - 25x30 cm), o skaitmenys ne mažesni kaip 8 cm.
- 21.10 Varžybų organizatoriai atrinktiems sportininkams gali paskirti jų trasos įveikimo metu dėvėti GPS imtuvą, apie tai pranešant varžybų biuletenyje.

22. APDOVANOJIMAI

- 22.1 Organizatoriai turi surengti tinkamą prizų įteikimo ceremoniją.
- 22.2 Vyrų ir moterų prizai turi būti ekvivalentiški.
- 22.3 Estafečių komandos kiekvienas narys turi gauti atitinkamą apdovanojimą.
- 22.4 Visose varžybose nugalėtojai ir prizininkai gali būti apdovanojami organizatorių (vykdytojų) ir rėmėjų įsteigtais prizais.

23. SKUNDAI, PROTESTAI

- 23.1 Varžybų dalyviai, komandų vadovai ir kiti varžybose dalyvaujantys asmenys gali pareikšti skundą dėl šių Taisyklių nesilaikymo iš varžybų vykdytojų arba dalyvių pusės, varžybų vykdytojų neteisėtų reikalavimų ar neteisingai apskaičiuotų rezultatų.
- 23.2 Skundas pateikiamas varžybų eigoje vyr. teisėjui raštu kaip įmanoma anksčiau, iki ne vėliau kaip 30 minučių po fakto paaiškėjimo, atsiradus pirmai galimybei tai padaryti. Po

šio termino gauti skundai gali būti svarstomi tik esant svarioms ir išskirtinėms aplinkybėms, kurios turi būti paaiškintos skunde. Vyr. teisėjas turi nedelsdamas (per 15 minučių) apsvarstyti skundą ir pranešti atsakymą jo autoriui raštu.

- 23.3 Skundai dėl paskelbtų galutinių varžybu rezultatų gali būti pateikiami per 1 dieną nuo jų paskelbimo.
- 23.4 Nesutikdami su vyr. teisėjo sprendimu, komandų vadovai, dalyviai ar kiti oficialūs asmenys gali raštu pateikti protestą varžybu patarėjui (nesant varžybu patarėjo – vyr. teisėjui). Protestas turi būti pateiktas per ne vėliau nei 15 minučių po vyr. teisėjo atsakymo į skundą. Varžybu patarėjas (nesant varžybu patarėjo - varžybu vyr. teisėjas) gavęs protestą, nedelsdamas privalo organizuoti žiuri darbą.
- 23.5 Žiuri priimtas sprendimas išdėstomas raštu ir, supažindinus su juo protestuojantį, kartu su protestu prisegamas prie varžybu ataskaitos.
- 23.6 Už skundo teikimą mokesčio nėra. Už protesto teikimą imamas 20 eurų mokestis. Mokestis yra grąžinamas, jei žiuri pripažįsta protesto pagrįstumą.

24. ŽIURI

- 24.1 Varžybu metu gautiems protestams nagrinėti, varžybu organizatoriai skiria žiuri, kurią sudaro 3 asmenys, turintys OS varžybu organizavimo patirties. Žiuri nariai turi būti iš skirtingų kolektyvų ar regionų. LOSF organizuojamose varžybose žiuri patvirtinama iš anksto ir turi būti skelbiama varžybu biuletenyje Nr. 2. Kitose LOSF kalendoriaus varžybose žiuri turi būti sudaryta iki varžybu starto laiko. Varžybu vykdytojai žiuri nariais būti negali. Žiuri veiklą organizuoja varžybu patarėjas, arba, jam nesant, vyr. teisėjas. Balsavimo teisę turi tik išrinkti žiuri nariai.
- 24.2 Žiuri sprendžia protesto likimą balsų dauguma, esant visiems jos nariams. Žiuri nagrinėja protestus varžybu metu iki varžybu apdovanojimų, išskyrus atvejus, kai dėl svarių aplinkybių protestas pateikiamas po įprasto termino. Jei vienas iš žiuri narių galimai yra šališkas arba negali dalyvauti protesto nagrinėjime, varžybu organizatoriai privalo surasti žmogų jam pakeisti.
- 24.3 Žiuri sprendimai yra galutiniai ir privalomi varžybu dalyviams bei vykdytojams.
- 24.4 Apeliacija gali būti pateikiama dėl taisyklių nesilaikymo kai žiuri nebuvo sudaryta arba jos veikloje įvyko procedūrinių pažeidimų.
- 24.5 Apeliacija pateikiama raštu LOSF Prezidiumui kiek galima anksčiau. Ji nagrinėjama artimiausiame LOSF Prezidiumo posėdyje.

25. VARŽYBŲ PATARĖJAS

- 25.1 Varžybų patarėjas konsultuoja varžybų vykdytojus pasiruošimo varžyboms eigoje, prižiūri taisyklių laikymąsi perspėja dėl galimų klaidų, siekia, jog būtų užtikrinta sąžininga konkurencija.
- 25.2 Varžybų patarėjo funkcijos:
- įvertina varžybų centro, starto ir finišo vietų parinkimą, patvirtina starto, finišo, estafetės perdavimo organizaciją ir išdėstymą;
  - įvertina trasas, KP vietų parinkimą, atsitiktinumo faktorius, pakitimus vietovėje;
  - įvertina, kaip varžybų vykdytojas įgyvendina varžybų rengimo sutartyje keliamus reikalavimus;
  - patikrina žemėlapių spausdinimo kokybę ir tikslumą, KP legendų atitikimą;
  - patikrina trasų skaidymo metodus ir kombinacijas (estafečių varžybose);
  - patikrina, ar laikomasi varžyboms taikomų starto protokolų sudarymo principų
  - patikrina bendrą organizaciją (atvykimą, aprūpinimą maistu, transportu);
  - patikrina grupių skaidymo į pogrupius ir burtų traukimo atitikimo reikalavimams;
  - patikrina laiko fiksavimo įrengimus, jų patikimumą ir tikslumą.
- 25.3 Jei yra pavojus dalyvių saugumui, žemėlapiai ar trasos neatitinka taisyklių reikalavimų arba gali būti pažeisti garbingos sportinės kovos principai, varžybų patarėjas privalo reikalauti, kad būtų padaryti atitinkami pakeitimai. Esant neesminiams taisyklių pažeidimams, varžybų patarėjas pateikia savo rekomendacijas.
- 25.4 Varžybų vykdytojai yra įpareigojami glaudžiai bendradarbiauti su varžybų patarėju bei atsižvelgti į jo teikiamas rekomendacijas. LOSF varžybų patarėjas užpildo ataskaitą, patalpintą dbsportas.lt sistemoje.
- 25.5 Varžybų patarėjo ataskaita, su nurodytais taisyklių pažeidimais, svarstoma artimiausiame LOSF Prezidiumo posėdyje.
- 25.6 Ne vėliau kaip per savaitę LOSF organizuojamų varžybų vykdytojai LOSF internetu turi pateikti ataskaitą su varžybų rezultatų protokolu ir žemėlapių su M/V trasomis elektronines bylas.